

Indicații Geografice Protejate pentru produsele agro-alimentare

Dezvoltare rurală în țările Parteneriatului Estic

Conceptul Indicațiilor Geografice Protejate pentru produsele agro-alimentare devine tot mai cunoscut la nivelul raionului Călărași, și nu numai, după ce în 2015 „Dulceața din petale de trandafir de Călărași” a fost înregistrată ca Indicație Geografică Protejată.

Lilia CURCHI

Căpșunile procesate, un potențial produs protejat

Recent, un grup de producători din satul Sadova, Călărași, membri ai Asociației Republicane a Producătorilor de Pomușoare „Bacifera”, au făcut o demonstrație de produse procesate, majoritatea realizate din căpșune, pe care intenționează să le propună spre înregistrare în sistemul Indicațiilor Geografice. Aici au fost prezentate și exemple de dezvoltare rurală, modele de gospodării agricole, terenuri pe care se cultivă căpșune, prune, viță de vie. Acțiunea a avut loc în cadrul vizitei în R. Moldova a unei delegații formate din reprezentanți ai țărilor Parteneriatului Estic, precum și ai Poloniei și Ungariei, țări membre ale UE, în cadrul proiectului „Acordul privind Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA) – prevederi consacrate indicațiilor geografice pentru produsele agroalimentare: un impuls pentru parteneriate bazate pe dezvoltarea rurală în cadrul Parteneriatului Estic”, implementat de Mișcarea Ecologistă din Moldova, finanțat de Uniunea Europeană prin Forumul Societății Civile din cadrul Parteneriatului Estic, în parteneriat cu Fundația National Endowment for Democracy (NED).

Reprezentanți ai organizațiilor Biological Farming Association Elkana și Kakheti Regional Development Foundation (Georgia), International Charitable Organisation „Information Center „Green Dossier” (Ucraina), Armenian Women for Health and Healthy Environment (Armenia), Eko-Dom (Belarus) și Development Policy Foundation (Polonia), au vizitat și Fabrica de Conserve Călărași, unde le-a fost explicat procesul de producție și li s-a organizat o degustare de produse locale, inclusiv „Dulceața din petale de trandafir de Călărași”. De aseme-

nea, oaspeții au fost invitați să viziteze patru producători din satul Palanca, raionul Călărași, membri ai rețelei de gazde primitoare de pe traseul „Rute culinare în Călărași”, unde aceștia au avut posibilitatea să se familiarizeze cu potențialul culinar existent la nivelul gospodăriilor mici din mediul rural.

Prevederi și oportunități

După vizita la producătorii locali, membrilor delegației li s-au alăturat reprezentanți ai autorităților naționale

și locale, ONG-uri, mass-media pentru a participa la o masă rotundă cu genericul „Dezvoltarea rurală bazată pe promovarea produselor locale și regionale în țările Parteneriatului Estic. Rolul Indicațiilor Geografice Protejate. Prevederi și oportunități oferite de Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA)”. Masa rotundă a fost găzduită de Muzeul „Casa Părintească” din satul Palanca, raionul Călărași.

Potrivit Elenei Scobioală, coordonatoare de proiect, scopul întrunirii a fost de a reuni reprezentanți ai instituțiilor de stat responsabile de implementarea politicilor în domeniul indicațiilor geografice protejate, producători agricoli, reprezentanți ai societății civile, donatori, precum și alte persoane interesate, pentru a

identifica modele și soluții privind dezvoltarea rurală prin promovarea Sistemului Indicațiilor Geografice.

Natalia Mogol, șefă-adjunctă a Direcției Mărci și Design Industrial, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI), a menționat că subiectul Indicațiilor Geografice este deosebit de actual în statele Parteneriatului Estic, în special în contextul semnării de către Georgia, R. Moldova și Ucraina a unor acorduri ce prevăd expres protecția reciprocă a Indicațiilor Geografice (IG). În Georgia și R. Moldova dezvoltarea sistemului IG se numără printre obiectivele strategice naționale. Potrivit expertei, acest interes se datorează în mare parte avantaje-

Oxana Paierele vorbește despre sursele de finanțare pentru produsele cu Indicații Geografice

lor economice oferite de implementarea Sistemului Indicațiilor Geografice. La nivel legislativ, Georgiei, R. Moldova și Ucrainei se alătură și Armenia, unde există legi speciale care prevăd expres protecția Indicațiilor Geografice, cu diferențiere între cele două concepte înrudite: Indicație Geografică și Denumire de Origine. Dintre statele menționate, se disting Armenia și R. Moldova, care practic au transpus legislația comunitară în acest domeniu. R. Moldova a mers chiar mai departe, spune Natalia Mogol, or, spre deosebire de legislația comunitară, Legea 66/2008 cu privire la protecția Indicațiilor Geografice, Denumirilor de Origine și Specialităților Tradiționale Garantate nu conține careva restricții cu privire la natura produselor care pot beneficia de protecție prin intermediul sistemului de calitate citat (Armenia, spre ex., a exclus expres apele minerale ca fiind neeligibile pentru protecție în calitate de IG). Cadrul legal al Georgiei și Ucrainei prevede expres posibilitatea de a înregistra produse IG din numele unei singure persoane (fizică/juridică), pe când în Armenia și R. Moldova această posibilitate reprezintă o excepție, regula stabilind că doar o asociație poate iniția procesul de recunoaștere a unei indicații geografice.

Potrivit Irinei Sukhi, reprezentanta organizației „Eco-Dom” din Belarus, deși cadrul legal în Belarus prevede protecția produselor cu IG, iar înregistrarea o poate face atât o persoană, cât și un grup, totuși avantajele produselor cu IG nu sunt deloc înțelese.

Scutirea de taxe – o soluție pentru creșterea interesului producătorilor

Participanții la masa rotundă au discutat și despre susținerea financiară din partea statului în procesul de înregistrare a produselor cu IG, gradul de promovare a IG. Despre tipurile de donatori și fonduri disponibile pentru promovarea produselor-alimentare locale înregistrate cu IG în țările Parteneriatului Estic a comunicat celor prezenți Oxana Paierele, șefa Direcției Relații Internaționale și Atragerea Investițiilor din cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor.

Anna Parizán, expertă în cadrul proiectului, Ungaria, a relatat experiența pe care o are țara ei în cadrul sistemului IG, sprijinul UE pentru politicile în domeniul calității. Participanții au aflat că Comisia Europeană a înregistrat 14 produse protejate din Ungaria și alte două cereri sunt în așteptare. În lista produselor IG din Ungaria găsim mezeluri precum *Magyar szürkemarha*, *Budapesti téliszalámi*, *Csabai kolbász*, ș.a. Potrivit Anei Parizán, în Ungaria Planul Național de Dezvoltare Rurală include fonduri de sprijin pentru producători, întru susținerea aderării la sistemele de calitate UE și naționale. Astfel, până în 2020 câte 1000 euro anual sunt alocate per producător, bugetul total disponibil fiind de 25,7 milioane euro. Mai mult, în cadrul Programului Național de sprijin

pentru vinuri, suma de 7 milioane de euro este prevăzută pe durata a 5 ani pentru promovarea Denumirilor de Origine Protejată și a Indicațiilor Geografice Protejate pentru vinuri.

Evident, observând experiența UE, participanții la masa rotundă au vorbit despre necesitatea de scutire de taxe în cadrul procedurilor de înregistrare a IGP - scutirea integrală (conform modelului comunitar) sau cel puțin parțială (în R. Moldova este aplicată).

De asemenea, a fost accentuată necesitatea desfășurării campaniilor de promovare a conceptului de produs cu indicație geografică, astfel încât consumatorul mediu să cunoască avantajele oferite de aceste produse, să înțeleagă că un produs cu Indicație Geografică Protejată are o origine și calitate garantată, care oferă avantaje fiecăruia dintre actorii economici. Despre tehnicile tradiționale și moderne de promovare a relatat subsemnata, Lilia Curchi, expertă în cadrul proiectului.

Wojtek Szpocinski, directorul Fundației de Dezvoltare a Politicilor din Polonia, a menționat că promovarea IG în rândul producătorilor locali va genera noi surse de venit și deschiderea de noi piețe de desfacere. De aceea, spune expertul, este important ca oamenii să înțeleagă beneficiile produselor cu IG și să le utilizeze.

În urma detaliilor și informațiilor aflate în cadrul acestei întrevederi organizate de către Mișcarea Ecologistă din Moldova, experții proiectului urmează să formuleze recomandări concrete privind eficientizarea și simplificarea procedurilor de înregistrare a produselor agroalimentare în sistemul Indicațiilor Geografice în țările semnatare ale Acordului de Asocieri și să propună practici și căi de rezolvare a barierelor legislative și instituționale ce încetinesc la moment dezvoltarea acestui sistem, inclusiv în baza experienței țărilor partener din PE/UE. Către finele proiectului – decembrie 2016 -, va fi distribuită și o broșură on-line privind situația curentă a IG și recomandările pentru țările participante din Parteneriatul Estic, în baza experienței UE.

Cântă fluiorul în sat... la Palanca, Călărași

Prin intermediul schemei de re-acordare a granturilor, Forumul Societății Civile al Parteneriatului Estic sprijină proiectele membrilor societății civile din cadrul Parteneriatului Estic, cu o dimensiune regională, care vor contribui la realizarea misiunii și obiectivelor Forumului societății civile al Parteneriatului Estic.

Donatorii schemei de re-acordare a granturilor sunt Uniunea Europeană, Fondul Național pentru Democrație și Ministerul Ceh al Afacerilor Externe.

Suma totală disponibilă pentru apelul de propuneri în anul 2016 este de 307.500 EURO. Granturile sunt oferite organizațiilor societății civile din țările membre ale Parteneriatului Estic și UE.

Domeniile-cheie de sprijin sunt democrația și drepturile omului, integrarea economică, mediu și energie, contacte între oameni, politici sociale și de muncă.

Această ediție specială a fost produsă cu sprijinul Uniunii Europene. Conținutul acestei publicații este responsabilitatea exclusivă a Mișcării Ecologiste din Moldova și nu neapărat reflectă punctul de vedere al Uniunii Europene.